

# 1993-12-01 nr 1166: Forskrift om godkjente (reinavla) avlsdyr av sau og geit.

---

## Forskrift om godkjente (reinavla) avlsdyr av sau og geit.

Fastsatt av Landbruksdepartementet 1. desember 1993 med hjemmel i lov av 4. desember 1992 nr. 130 om husdyravl og med referanse til direktiv fra Rådet av 30. mai 1989 om godkjente (reinavla) avlsdyr av sau og geit (Rdir 89/361/EØF).

### I. Definisjoner

#### § 1.

- 1. Godkjent (reinavla) avlsdyr: Et individ av sau eller geit som har foreldre og besteforeldre innført eller registrert i et dyreregister (stambok) for vedkommende avlspopulasjon (rase) og som selv enten er innført eller er registrert og kan ventes å bli innført i dette registeret.
- 2. Dyreregister (stambok): Ei bok, en database, kartotek eller annen databærer,
  - I) som blir ført av et avslag eller en organisasjon som er offisielt godkjent i den EØS-medlemsstaten der avslaget eller organisasjonen er opprettet, og
  - II) der godkjente (reinavla) avlsdyr av en bestemt avlspopulasjon (rase) blir innført eller registrert med opplysning om avstamningen til dyret.
- 3. Tredjeland: Et land som ikke er medlem av EØS.

### II. Offisiell godkjenning

#### § 2.

- 1. Et avslag, eller en organisasjon for sau eller geit med hovedkontor i Norge, som fører eller oppretter dyreregister, skal for å bli offentlig godkjent søke Landbruksdepartementet eller den det bemyndiger om dette.
- 2. Offisiell godkjenning blir gitt til det aktuelle avslaget eller organisasjonen uansett hvilken avlspopulasjon eller -populasjoner som blir registerført, såsant laget eller organisasjonen oppfyller vilkårene i vedlegg 1.
- 3. Landbruksdepartementet eller den det bemyndiger kan avslå godkjenning av et avslag eller en organisasjon dersom det alt finnes et godkjent avslag eller organisasjon for den aktuelle avlspopulasjonen, såfremt Landbruksdepartementet eller den det bemyndiger skjønner at godkjenning av et nytt avslag eller organisasjon vil utgjøre en fare for bevaring av avlspopulasjonen eller for gjennomføring av avlsprogrammet til det eksisterende avslaget eller organisasjonen.
- 4. Landbruksdepartementet eller den det bemyndiger kan tilbakekalle godkjenning gitt i samsvar med pkt. 2 dersom vilkårene for godkjenningen ikke blir overholdt.

§ 3. Stasjon som skal samle opp, behandle og lagre sæd, egg og embryoer må være godkjent av Landbruksdepartementet eller den det bemyndiger.

### III. Testing, godkjenning og registerføring av avlsdyr

§ 4. Offisielt godkjente avslag eller organisasjoner skal i samband med testing av den genetiske verdien til

avlsdyrene, nytte metoder som er i samsvar med vedlegg 2.

## § 5.

- 1. Søyer og geiter som oppfyller kriteriene i vedlegg 3, skal godkjennes som avlsdyr.
- 2. Godkjennelse gitt i samsvar med pkt. 1 omfatter også bruk av egg og embryoer.
- 3. Værer og bukker som oppfyller kriteriene i vedlegg 3, skal godkjennes for naturlig paring.
- 4. Alle aktuelle værer og bukker kan testes av offisielt godkjente avlslag eller organisasjoner, jfr. § 4.
- 5. Et offisielt godkjent avlslag eller organisasjon kan vedta at bare testede værer og bukker kan godkjennes til kunstig sædoverføring.

§ 6. Innføring eller registrering av aktuelle avlsdyr i dyreregister skal skje etter kriteriene i vedlegg 3.

## § 7.

- 1. Aktuelle avlsdyr av sau og geit, som oppfyller kriteriene i vedlegg 3, skal etter søknad innføres eller registreres i dyreregisteret til vedkommende offisielt godkjente avlslag eller organisasjon her i landet.
- 2. For avlsdyr som stammer fra tredjeland, er innføring eller registrering i dyreregister avhengig av dokumentasjon for at individet er innført eller registrert i tilsvarende dyreregister, ført av offisielt godkjent avlslag eller organisasjon i vedkommende tredjeland.
- 3. For avlsdyr som stammer fra sæd eller embryo innført fra tredjeland, gjelder tilsvarende bestemmelser som i pkt. 2.

## § 8.

- 1. Et godkjent avlslag eller organisasjon skal på oppfordring utarbeide avstamningssertifikat eller stamtavle for aktuelt avlsdyr som dokumentasjon for at dyret med avstamning er registerført for vedkommende avlspopulasjon.
- 2. Et godkjent avlslag eller organisasjon har til enhver tid rett til å foreta kontroll av dyr som det, ifølge pkt. 1, er framsatt ønske om avstamningssertifikat eller stamtavle for.
- 3. Godkjent avlsdyr eller sæd, egg og embryoer av godkjent avlsdyr skal ved sending til EØS-medlemsstater som har nasjonale bestemmelser om det, følges av et avstamningssertifikat på et formular som er godkjent av Landbruksdepartementet eller den det bemyndiger.
- 4. Ved innførsel av renrasede avlsdyr eller sæd, egg og embryoer fra slike dyr, skal det følge med et avstamningssertifikat på et formular som er godkjent av Landbruksdepartementet eller den det bemyndiger.

## IV. Innførsel av avlsdyr fra tredjeland

§ 9. Ved innførsel fra tredjeland av godkjent avlsdyr eller sæd, egg og embryoer fra slike dyr, skal det følge med et avstamningssertifikat på et formular som er godkjent av Landbruksdepartementet eller den det bemyndiger, der et offisielt godkjent avlslag eller organisasjon attesterer at dyret selv eller donordyret er innført eller registrert i tredjelands dyreregister.

## V. Betaling, opplysning, kontroll og straff

### § 10.

- 1. Det offentlige svarer ikke for omkostninger i samband med innføring eller registrering i dyreregister og utfylling av avstamningssertifikat eller stamtavler.
- 2. Det kan ikke pålegges særavgift for innføring eller registrering i dyreregister av godkjente avlsdyr som alt er innført eller registrert i et dyreregister som blir ført av et godkjent avlslag eller organisasjon i en annen EØS-medlemsstat.

### § 11.

- 1. Landbruksdepartementet eller den det bemyndiger skal gis adgang til alle opplysninger som kommer fram ved testing av avlsdyr, jfr. § 3.

- 2. De endelige resultatene av testingen, skal være offentlig tilgjengelige.

## 12.

- 1. Landbruksdepartementet eller den det bemyndiger fører kontroll med at forskriften blir overholdt.
- 2. Offisielt godkjente avlslag eller organisasjoner skal stille alle nødvendige opplysninger til disposisjon for Landbruksdepartementet eller den det bemyndiger i samband med kontrollen nevnt under pkt. 1.

**§ 13.** Den som forsettelig overtrer eller medvirker til overtredelse av bestemmelser gitt i denne forskrift straffes med bøter eller med fengsel i tre måneder.

## VI. Dispensasjon, klageadgang, ikrafttredelse

**§ 14.** Landbruksdepartementet kan i særlige tilfelle gi dispensasjon fra bestemmelsene fastsatt i forskriftene.

**§ 15.** Vedtak som er fattet i medhold av forskriftene, gir klagerett i medhold av forvaltningsloven av 10. februar 1967, kap. VI. Klagefristen er 3 uker fra det tidspunktet underretning om vedtaket er kommet fram. Klagen sendes til det forvaltningsorgan som har fattet vedtaket.

**§ 16.** Forskriften trer i kraft fra den tid EØS-avtalen trer i kraft for Norge.

## Vedlegg 1. Vilkår for offisiell godkjenning av avlslag og organisasjoner som fører eller oppretter dyreregister (stambøker) over godkjente (reinavla) avlsdyr av sau og geit.

For å få offisiell godkjenning, må avlslag og organisasjoner som fører eller oppretter dyreregister (stambøker)

- 1) ha status som juridisk person,
- 2) overfor Landbruksdepartementet eller den det bemyndiger dokumentere
  - a) effektiviteten av sin virksomhet,
  - b) sin evne til å utøve den nødvendige kontrollen med føring av dyreregister,
  - c) at de har tilstrekkelig mange dyr til å kunne gjennomføre et reelt foredlingsprogram eller i gitt tilfelle å kunne sikre bevaring av dyrematerialet (rasen) når det blir sett som nødvendig,
  - d) at de er istand til å framskaffe og utnytte de opplysningene om dyrenes prestasjoner som er nødvendige for gjennomføring av avlsprogrammet for bedring eller bevaring av populasjonen,
- 3) ha tekniske regler som omfatter
  - a) bestemmelser om kjennetegn for avlspopulasjonen eller populasjonene,
  - b) et identifikasjonssystem for dyrene,
  - c) et registreringssystem for avstamning,
  - d) en definisjon av avlsmål,
  - e) et system for vurdering av avlsverdi på grunnlag av prestasjonene til dyrene,
  - f) inndeling av dyreregisteret i flere avsnitt dersom det er ulike vilkår for inntak av dyr i registeret, eller dersom det er ulike framgangsmåter ved klassifisering av dyr som blir innført i registeret, og
- 4) ha vedtekter som spesielt fastslår at det ikke må forekomme forskjellsbehandling av medlemmene.

## Vedlegg 2. Metoder til utregning av den genetiske verdien til aktuelle (reinavla) avlsdyr av sau og geit.

Den genetiske verdien (avlsverdien) til et individ av sau og geit kan regnes ut ved hjelp av følgende metoder eller kombinasjoner av disse.

### I. Individprøver

- 1) Individprøver på en stasjon
  - a) Det skal opplyses om navnet på det kontoret eller den faginstansen som er ansvarlig for stasjonen, og navnet på det kontoret eller den faginstansen som står for utregning og offentliggjøring av resultat.

- b) Det skal legges fram opplysning om planen for testingen og dyretallet som inngår i testingen.
- c) Følgende opplysninger skal gis:
  - - vilkår for opptak på stasjonen, især maksimumsalder på det unge dyret og vekten ved testingens begynnelse, og antall dyr ved testen
  - - lengde av tilpassingsperiode og testingsperiode eller sluttvekt på stasjonen og
  - - fôrplan og føringssystem
- d) De registrerte egenskaper (for eksempel tilvekst, fôropptak, uttrykk for kroppssammensetning, mjølkeproduksjon, mjølkens sammensetning, ullproduksjon, ullens kvalitet og andre relevante opplysninger) skal oppgis.
- e) Avlsverdien for de testede dyrene skal uttrykkes som en samlet avlsverdi eller som en samtidig sammenligning for hver egenskap.
- 2) Individprøver i buskaper

Individprøver kan utføres utenfor en stasjon, forutsatt at en avlsverdi kan beregnes ved avslutning av testingen på grunnlag av godkjente prinsipper for avlsvurdering.

## *II. Mjølkekontroll og vurdering av hunndyrenes avlsverdi for mjølkeproduksjonsegenskaper*

- 1) Det skal opplyses om navnet på den organisasjonen som er ansvarlig for kontrollen og om navnet på det kontoret eller den faginstansen som står for utregning og offentliggjøring av resultat.
- 2) Reglene for kontrollen skal legges fram.
- 3) Avdråttdata som blir brukt ved vurdering av hunndyrenes avlsverdi, skal registreres etter et offisielt system for produksjonskontroll i samsvar med de normene som er satt av International Committee for Animal Recording. (For eksempel mjølkeproduksjon, mjølkens sammensetning og andre aktuelle opplysninger).
- 4) De avdråttdata som blir brukt til vurdering av hunndyrenes avlsverdi, skal
  - a) dekke en laktasjonslengde som svarer til normene satt av International Committee for Animal Recording.
  - b) korrigeres med relevante metoder slik at alle vesentlige miljøpåvirkninger blir tatt hensyn til.
- 5) Metoden som blir nyttet til vurdering av avlsverdien, skal være objektiv og i samsvar med godkjente prinsipper for avlsvurdering. Avlsverdien til de kontrollerte dyrene skal uttrykkes som en ventet avviks- eller avlsverdi med tilhørende presisjonsverdi for de registrerte egenskapene.
- 6) Metoden som blir brukt skal være detaljert redegjort for, eller det skal gis referanse til den.

## *III. Avkomsgranskinger og/eller søsken/slektningep prøver*

- 1) Det skal opplyses om navnet på det kontoret eller den faginstansen som er ansvarlig for utprøvingen, og om navnet på det kontoret eller den faginstansen som står for utregning og offentliggjøring av resultat.
- 2) Avlsverdien til dyrene skal regnes ut på grunnlag av egenskapene til et passende antall avkom/slektninger, ut fra:
  - a) Kjøttproduksjonsegenskaper:
    - - granskingsmetoden skal være detaljert redegjort for, eller det skal gis referanse til den,
    - - avkom og/eller søsken/slektninger må ikke velges ut eller behandles selektivt,
    - - tre typer avkomsprøver og/eller søsken/slektningegranskinger blir godkjent:
      - i) sentral gransking på en stasjon for testing av avkom og/eller søsken/slektninger
      - ii) planlagt gransking på gardsbruk. Avkom og/eller søsken/slektninger bør være fordelt på buskaper på en slik måte at det kan bli foretatt en pålitelig sammenligning av avlsdyrene,
      - iii) opplysninger innsamlet fra slakteri om identifiserte slakteskrotter av avkom og/eller søsken/slektninger.
  - b) Mjølkeproduksjonsegenskaper:
    - - granskingsmetoden skal være redegjort for i detalj,
    - - hunndyrene må ikke være selekterte eller behandles selektivt og
    - - mjølkemengde og sammensetning skal inngå i beregningen av den genetiske verdi.
  - 3) Avkom skal være tilfeldig utvalgt. En skal nytte alle relevante registreringer på avkommet ved vurdering av avlsverdien til hanndyrene. Faktorer som ikke vedkommer den genetiske verdien, skal elimineres ved hjelp av passende prosedyrer når avlsverdien skal regnes ut.
  - 4) De registrerte parametrene (f.eks. tilvekst, ullmengde, ullkvalitet, fôropptak, slaktekvalitet, mjølkeproduksjon, mjølkens sammensetning, bruksegenskaper, reproduksjonsegenskaper, fruktbarhet, helse, levedyktighet hos avkom og andre relevante opplysninger) skal publiseres.

- 5) Den metoden som blir brukt til vurdering av avlsverdien til dyret, skal være vitenskaplig holdbar og i samsvar med godkjente prinsipper for avlsvurdering.

### **Vedlegg 3. Retningslinjer for innføring av sau og geit i dyreregister (stambøker).**

#### *I. Hovedavsnittet i dyreregisteret*

For å kunne bli innført i hovedavsnittet i dyreregisteret (stamboken) for avlspopulasjonen (rasen) sin, skal aktuelle avlsdyr

- 1) stamme fra foreldre og besteforeldre som alle er innført i dyreregisteret for denne avlspopulasjonen,
- 2) være identifisert etter fødselen ifølge reglene for dyreregisteret og
- 3) ha en avstamning som er fastlagt ifølge reglene for dyreregisteret.

#### *II. Oppdeling av hovedavsnittene til dyreregisteret i flere klasser*

Hovedavsnittet i dyreregisteret kan deles opp i flere klasser avhengig av kvaliteten til dyrene. Bare sau og geit som oppfyller retningslinjene etter punkt I, kan bli innført i en av disse klassene.

#### *III. Innføring av hunndyr i vedlegg til dyreregisteret*

- 1) Et avslag eller en organisasjon som fører et dyreregister, kan vedta at et hunndyr som ikke oppfyller retningslinjene etter punkt I, kan bli innført i et vedlegg til registeret. Som forutsetning for dette, skal hunndyret
  - a) være identifisert i samsvar med de reglene som er fastsatt for dyreregisteret,
  - b) være bedømt til å være i samsvar med standarden for avlspopulasjonen og
  - c) oppfylle minimumskrav for egenskaper ifølge de reglene som er fastsatt for dyreregisteret.
- 2) Kravene i punkt 1, b og c kan variere avhengig av om hunndyret tilhører den aktuelle avlspopulasjonen, selv om opphavet hennes er ukjent, eller hun stammer fra et kryssingsprogram som er godkjent av avslaget eller organisasjonen som fører dyreregisteret.
- 3) Et hunndyr som har mor og mormor innført i dyreregisteret som omhandlet i III punkt 1, og som har far og de to bestefedrene innført i hovedavsnittet i dyreregisteret i samsvar med retningslinjene i I punkt 1, regnes som et godkjent hunndyr og kan føres inn i hovedavsnittet i dyreregisteret ifølge punkt 1.

#### *IV. Innføring av hanndyr i vedlegg til dyreregisteret*

- 1) Et avslag eller en organisasjon som fører et dyreregister, kan vedta at et hanndyr som ikke oppfyller retningslinjene etter punkt I, kan bli innført i et vedlegg til registeret. Som forutsetning for dette, skal hanndyret
  - a) være identifisert i samsvar med de reglene som er fastsatt for dyreregisteret,
  - b) være bedømt til å være i samsvar med standarden for avlspopulasjonen og
  - c) oppfylle minimumskrav for egenskaper ifølge de reglene som er fastsatt for dyreregisteret,
  - d) og når det gjelder sau, være av en hardfør rase som vanligvis ikke er beregnet til mjølkeproduksjon.

#### *V. Oppdeling i klasser*

Omfatter dyreregisteret flere klasser, skal godkjent dyr som kommer fra en annen EØS-medlemsstat, føres inn i dyreregisteret i den klassen som dyret oppfyller retningslinjene for.